

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszafelvétele vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Miért kell a gazdakongresszus?

Alig van békétförőbb, a teherviselésre képesebb az anyagi javakat önzetlenebbül osztogató valami, mint az áldott anyaföld, a kalásztérő szántóföld. Különösen nálunk van ez így Magyarországon, ahol a mezőgazdálkodás nemcsak hogy alapja egész közgazdasági életünknek, de egyúttal nemzetfenntartó tényező is. Csodálatosképpen azonban még is bekövetkeznek olyan idők, amikor a szántóföld anyagi javakat nyújtó készsége megcsökken. Valamikor amidőn még a mezőgazdálkodás nem állt egyébből, mint legeltelestől, párducus hőseink, amikor igavonó barmaik letaroltak egy-egy selyem füvű mezőt, egyszerűen felkerekedtek s mentek néhány merfölddel tovább, ahol a fű még buján sarjadzott.

Ha most is így lehetne! Ha a magyar gazda, amikor szántóföldje termelőképességének végső határához jutott el egyszerűen felkerekedhetnék s kereshetne magának olyan szűz televenyt, a mely ismét huszszorosan vagy még többszörösen adja vissza a belé vetett magot, vajmi könnyű volna megoldani a súlyos mezőgazdasági problémákat. Most azonban más világot élünk. A gazdát az ősi rö-

göz köti a tulajdonjog szentsége, az országok lakói megsokasodtak, nem igen hajlandók helyet adni egy-egy felkerekedő új hazát s új legelőt kereső népnek. A magyar gazdának tehát más módhoz kell folyamodnia, hogy a növekvő fogyasztásnak szántóföldje eleget tudjon tenni. Segítségül kell hívnia a mezőgazdasági szaktudást; a tudomány fegyvereit kell előszedni s harcba vinni a föld termelőképességének fokozására. De még ez sem elég, a száraz kőnyvekben le van rakva már a mezőgazdasági szaktudásnak minden apró részlete, csak hogy a magyar gazdák túlnyomó nagy része nem tudja azt, hogy melyik tételt mikor, hogyan és hol alkalmazza.

Ezért van aztán szükség arra, hogy az ország gazdaközönsége időnként összejöjjön közös tanácskozásra, ahol száz és száz gondolkodó fő eszmecseréjéből száz és száz gyakorlati tapasztalatból lassanként is lehet szűrni mindazokat az általános szabályokat, amelyek alkalmazásával fokozhatjuk a föld termelőképességét, fejleszthetjük mezőgazdaságunkat.

Ilyen nagyszabású összejövetel lesz a kilencedik országos gazdakongresszus is, amelyet a f. év május hó 6-8. napjaira hivta: egybe Budapestre. Alig volt még

gazda nagygyűlés, amely vetekedhetnék az idénre összehívottal alkalomszerűségben és jelentőségben. Most érezzük különösen azt, hogy a magyar föld termelőképességének is vannak határai. Most érezte azt az országban jóformán minden ember, hogy a magyar mezőgazdaság fejlesztésére elkerülhetetlenül szükség van. Össze kell tehát jönnie az ország minden számottevő gazdájának, hogy megvitassa a fejlesztés legcélravezetőbb módjait és eszközeit.

Előttünk fekszik a nagyszabású kongresszus programja. Ez a program azt mutatja, hogy a rendezőbizottság tisztában van a kongresszus feladatával. Egész halmaza a kérdéseknek vár megvitatásra. Ámde valamennyi kérdésnek kedvező megoldása egy-egy újabb lépés a mezőgazdasági fejlődés útján. Tanácskozik mindenek előtt a kongresszus arról, hogyan lehet a mezőgazdasági szaktudást népszerűsíteni. Ez lesz a kongresszus első szakosztályának a feladata. A kongresszus második szakosztálya a mezőgazdaságnak fejlesztéséhez szükséges politikai követelményeket formulázza meg, egyúttal megjelöli a mezőgazdasági termékek értékesítésének legalkalmasabb módjait. Jelentős feladata

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Pánik.

A szolgám, Bép-Mao, nagyon derék és nagyon öreg tűzér. Bép Mao így szólt hozzám: — Rendben van az, ó atyám, hogy az én honfitársaimat, a phong thoi menekülőket, a hanoi i tanács sok éves börtönre ítélte? Mondd, rendben van? Ó, tiszteletreméltó, ez az ítélet nem volt igazságos.

Ne zudulj fel ellenem, hogy megbírálom a nagy főurak által hozott ítéletet, hanem hallgass meg engem.

Husz évvel ezelőtt lehet, hogy én és még harminc testvérem Közép Tonkingban, Kép Hában szolgáltunk. Egy hadnagy volt a parancsnokunk, egy hadnagy, akinek elfelejtettem a nevét, de aki jó volt hozzánk és szelíd. Szerettük, mert ő is szeretett bennünket és bármelyikünk is meztelen mellett állt volna a golyó elé, hogy megkímélje kán-háinkat. Azok közül, kik akkor Kép-Hában voltunk, sokan meghaltak, sokan visszatértek szülőfalujukba, a többiek pedig hozzám hasonlóan ezüstszakálú, ezüsthajú öreg katonák. De akik életben vannak, nem felejtették el a kán-ha hadnagyot. És pedig mi is

ugyanazt cselekedtük egy napon, mint a phong-thoiak: menekültünk eszeveszetten, s a haramiák kezei között: hagytuk urunk élettelen testét.

Egy este, a hogy a riadót fújták, így szóltam barátomhoz, Phuthoz:

Az: hi-zem, bátyám, ma éjjel nem alszunk ágyaink gyékényén.

Tényleg rándéletet kaptunk, felszedelőködtünk és csakhamar utban voltunk észak felé. Ejtélhajt a hien-bai dombnál voltunk és a csucsaról, hol pihenőt tartottunk, erdőgést pillantottunk meg és a falu szerencsétlen menekülő parasztjait. Pirkadaskor meglátuk a haramiákat, jobbról és balról, mindenfelé szinte körülölelték a mi kis dombunkat. Arkokat ástak és földbástyáik mögül sűrűn lövöldöztek ránk. Mi is visszaléptünk, minden sietség, izgalom nélkül, mintha csak fegyvergyakorlaton lennénk, mert a kán háink veünk volt és mi biztunk benne.

A miénk egyikét homlokán találta egy golyó, s ott maradt a földön. A szomszédja felvette puskáját, lövéseit. Egy másikat habáléttak, üvöltött, mint egy megrugott kutya, majd elhalatott, pár pillanatnyi hörgés után meghalt, anélkül, hogy valaki is törődött volna vele. Még kettő-harman meghaltak közülünk. Negy órája tartott már a csatározás, ami-

kor káplárjaink az ágyukat puskával helyettesíteni parancsolták és így szóltak hozzánk:

Mindannyian egyszerre áthatolunk a szakadékon és Hien-Ba felé tartunk.

A kán-hai felemelte karját és így kiáltott:

Fel, tűzerek, előre a nyomorult kutyák ellen.

És mi lebecsátkoztunk a mély szakadékba felemelt puskával, lélekzet nélkül rohantunk és üvöltve, a hogy csak torkunkon kifért:

Halál a banditákkal!

Ó, mandarin, esküszöm neked, hogy ebben a pillanatban egyik sem érezte a félelem bénító hatalmát.

Már épp felmászni kezdtünk a szakadék meredek tulpartjára és két-háromszáz rabló ereszkedett lefelé hangos trombitálás mellett, amikor Phut tizedes, ki mögöttünk haladt, rekedt hangon így kiáltott:

A kán-háj elesett! Ó, testvéreim, elhagyott bennünket a szerencse!

Kinyitottam a szememet és megláttam tőlem négy méternyi távolságban a fűvön elterülve, mozdulatlanul a kán-hajt. Megáltam ostobán és vártam, hogy felkeljen. És bajtársaim is mind azt várták, hogy a kán-háj fel-

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.
Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Kitünő erdélyi
Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Fővárosi mintára,
pazar eleganciával
berendezve! ■ ■
borkülönlegességek.
Nagy Sándor-utca 4. szám.

lesz a kongresszuson az állattenyésztési és állategészségügyi szakosztálynak is, ugyancsak a negyedik szakosztálynak, a földmívelési- és növénytermelésének, végül az ötödik szakosztály a mezőgazdasággal összefüggő kereskedelmi, ipari és üzemi kérdéseket fogja tisztázni.

A gazdag tárgyalási anyag is legjobban mutatja, mi mindenre kellett gondolni, milyen kérdéseket kell alaposan megoldani, hogy a kongresszus tulajdonképeni célját a mezőgazdaság fejlesztésének, a termelés fokozásának általános érvényű szabályait megállapíthassák. Amde épen a kongresszus gazdag tárgyalási anyaga teszi szükségessé azt, hogy ez a kongresszus minden eddigi hasonló gyűléseknél népesebb lett. Több szem, többet lát, több gondolkozó fő, több jótanácsot tud adni és minél több tagja van a kongresszusnak, annál hamarabb válnak közkinccsé a leszűrt igazságok, annál hamarabb teszi magáévá a közvélemény a kongresszus által megállapított kívánásokat.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 25.

Berzeviczy Albert fél 11 órakor nyitja meg az ülést. Neumayer Károlyt, a horvát képviselőház elnökét elparentálja, kéri emlékének jegyzőkönyvben való megörökítését. Heltai Ferenc képviselő külföldi utazására 3 heti szabadságot kért. Mocsáryt és Viót az ellenük emelt petíciók eljárás megszüntével végleg igazolt képviselőnek jelenti ki. Bemutatja a hadügyminiszter átiratát arról, hogy a király az ujoncmegajánlásról és az ujonclétszámelésről szóló törvényt szentesítette. Bemutatja a főrendiház átiratát a szabadalmakról szóló törvény elfogadásáról. Bemutatja a Háznak a bel-

kelkeljen; egy sem akarta elhinni, hogy meghalt.

Pedig halott volt, a golyó homlokába hatolt a két szeme közé és egyik társunk, egy ujonc feljajdult:

A mi atyánk nem él többé és nekünk végünk van. Meneküljünk!

Megfordult, szégyenünkre legyen mondván, mi is megfordultunk. És visszamentünk a szakadékba és hiába volt a káplárok, tizedesek hívása, ütlegelése hátuk mögött. És szaladtunk, mint a nyulak nyugat felé, halálfélelmünk és a bennünket üldöző haramiák meggyorsították futásunkat.

Szaladtunk, szaladtunk az éj leszálltaig. Egyik erre, egyik arra menekült. Eldobáltuk, hogy jobban szaladhassunk, puskánkat, töltevény-táskáinkat, csákónkat, kardunkat. És a kán-teu fogságba vetett bennünket, hol egy hétig sinlődtünk, a szégyen könyveit hullatva, megvetve testvéreink által, kik börtönünk ajtaját őrizték.

Végre a kán-teu maga elé rendelt bennünket és így szólt hozzánk, miközben hosszú fehér szakállát simogatta:

Fiaim, mit cselekedtetek? A ti hibátok,

ügyminiszter átiratát a kivándorlási iroda működéséről.

Napirend:

az indennitas megszavazva.

Hegedüs Lóránt előadó: Szükségesnek tartja a május elsejére megállapított közterheknek január végéig való kiterjesztését. A második szakaszban foglalt házadó illetékek emelését nem tartja helyesnek. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Bizony Akos: Az indennitas megszavazását bizalmi kérdésnek tartja s ezért nem járul a javaslathoz. Fejtegeti a maga és pártja bizalmatlanságának okait. Főképpen a kormány gazdasági politikáját támogatja; a horvát autonómia dolgában a kormány oly álláspontot foglal el, mely a horvát királyság eszméjét pártolja. A javaslatot nem fogadja el.

Batthyány Tivadar gróf: Bizalmatlan a kormány iránt azért, mert a saját programját sem követi. Kormányának oly időben kellett volna betereszteni a költségvetést, hogy megszavazása idejében megtörténhessék. A kormány pénzügyi politikai könnyelműségig menő bőkezűek a katonai igények kielégítésére s a szélsőségig menő szigorúság az ország gazdasági és kulturális szükségletének fedezésére. A kormány nem akarta életbeléptetni a koalíció azon adóreformjait, melyek a szegényebb osztály segítségére szolgálnának. A katolikus autonómiának ő is pártolója, épúgy mint a kultuszminiszter, csak hogy olyan autonómiát kíván, melynek jogai vannak, melynek tartalma van. Kéri a minisztert terjeszse be minél hamarabb. A javaslatot nem fogadja el.

Szmrecsányi György: Sürgei az általános választói jogot. Kérdi a miniszterelnököt, hogy az utóbbi miniszterelnöki találkozásokon és királyi kihallgatásokon miről van szó. A javaslatot nem fogadja el.

Elnök az általános vitát bezárja és 10 perces szünetet rendel el.

Szünet után, mielőtt a szavazás megtörtént volna, gróf **Khuen-Héderváry** emelkedett szólásra.

Khuen Héderváry Károly: Válaszolt a vita során elhangzott felszólalásokra és örömmel vette tudomásul, hogy az ellenzék nem akarja újabb ex-lex elé állítani az országot.

hogy hadnagyotok és káplárjaitok feje kínai lándzsákra van tűzve! Fiaim, mit tettetek!

Zokogni kezdtünk mindannyian. Mert szelid, bánatos hangon beszélt hozzánk s mert lelkiismereti furdalásaink, szomorúságunk megnehezítették szívünket. A kán-teu ismét így szólt:

Mit cselekedtetek? Mondd meg nekem te, ki a tonkini érdemrendet viseled melleden, mondd, miért hagytatok mindent cserben?

En hozzám szólt és én így dadogtam: — Ó, nagyur, a mi kán kijünk meghalt és mi féltünk lettünk és gyengék, mint az anyátlan-apítlan árvák.

Es ő elbocsátott bennünket, nem büntet meg, mert bölcs volt.

Igy cselekedtek a te elődeid a nagy harcok idején. De a fiatalok elfelejtik az öregek tanításait. A phong-toji katonákat kegyetlenül megbüntették, mert futásnak eredtek. Pedig ők is elvesztették fehérvérüket és ügyefogyott, támasz nélküli szegény árvák lettek. A nagy tanácsnak meg kellett volna bocsátania és azért mondom én, hogy igazságtalanul büntették meg őket.

Emile Nolly.

Bizony Akos azon kijelentésére, mintha a kormány párt azért alakult volna, hogy elvegye a nemzet jogait, azt mondja, hogy ilyen pártnak a nemzet nem adott volna többséget.

A miniszterelnök beszéde után a Ház megszavazta az indennitas és rátértek a belügyi vita folytatására.

Héderváry válaszol a vita során felhangzott észrevételekre. A véderőreformról szóló költségvetés csak a kisebb hányadát teszi a költségvetésnek. A katonai perrendtartásról még nem nyilatkozik. A választói jog reformját annak idején a Ház elé fogja terjeszteni, előbb azonban még több függő kérdést kell elintézni. A szabadkőművesek elleni felszólalásokról szintén nem nyilatkozhatik, mert a felszólalásokból nem állapítható meg a szabadkőműveseknek törvénybe ütköző eseményét.

Lukács László: A tiszviselők nyugdíj és lakbér utáni nyugdíj ügyében kijelenti, hogy rendezni fogja Kéri a költségvetés elfogadását.

A Ház ezután úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadja a költségvetést.

Az ülés fél 2 órakor ért véget.

A kompromisszum.

Ugy látszik, mégis sikerült a két kormány megegyeznie egy kompromisszum árán, amelyben **Héderváry** a területiség és a magyar államnyelv elvének fentartása mellett megengedett egy kivételt és elejtett egy követelést. Amennyiben azon kivételes eseten is magyar marad a jegyzőkönyv és az ítélethirdetésének nyelve, azt mondhatjuk, hogy a kormány a lehetőség határai között megóvta a magyar nyelv jogait a katonai perrendtartásban. Ennek persze lesz még egyéb ára is az új véderőtörvényjavaslatban.

A politikai helyzetről tudósításunk a következő:

Ma reggel a képviselőház folyosóján megkérdezték gróf **Khuen Héderváry** Károly miniszterelnököt, hogy mi a bécsi tárgyalások eredménye.

A miniszterelnök kijelentette a munkapárt vezető politikusi előtt, hogy a katonai büntető perrendtartás kérdése már el van intézve. A kormány programja az egész vonalon érvényesül és a katonai perrendtartás tárgyalási nyelve az egész vonalon, a magyar állam egész területén magyar lesz. A miniszterelnök holnap délutánra minisztertanácsot hívott össze, amelyen előterjeszti a végleges megállapodások szövegét, azután csütörtökön Bécsbe utazik, ahol aláírják a megállapodások szövegét, azután csütörtökön Bécsbe utazik, ahol aláírják a megállapodásos jegyzőkönyvet. Egy újabb audiencián pedig felhatalmazást kér a királytól, hogy a javaslatokat a megállapított szöveggel a képviselőház elé terjeszse.

Ami most már a megegyezés lényegét illeti, erről a munkapárt beavatott tagjai a következőket tudják:

A magyar állam területén a katonai büntető perrendtartás nyelve a magyar. Kivétel lesz abban az esetben, ha a vádlott olyan oss-

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

28

Rákóczi-ut 3.

trák állampolgár és katonatiszt, aki nem ismeri a magyar nyelvet. Az ilyen vádlottat tolmács nélkül, németül hallgatja ki a katonai bíróság, amelynek tagjai természetesen értik a hadsereg szolgálati nyelvét.

Azonban a tárgyalási jegyzőkönyv és az ítélet kihirdetése ekkor is magyar. Ezzel szemben azonban a magyar kormány elejtette azt a régebbi követelést, hogy az Ausztriában állomásozó magyar katonatisztek magyarul hallgattassanak ki. A két jogterület szigorúan elkülönül és odaát a német, itt a magyar nyelv a perrendtartás nyelve.

Felelősség a Szent-László-tér aszfaltozása ügyében.

A legutóbbi városi közgyűlésen Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a magyar aszfalt részvénytársaság ajánlatával szemben a Neuchatel angol társaság ajánlatát fogadta el a Szent-László-tér aszfalt burkolására nézve.

A közgyűlés ezen határozata ellen tegnap felelősség megnyújtott be Komlóssy József városi tanácsos.

A felelősségben hivatkozik arra, hogy a Rákóczi-túrról kibontott rossz aszfalt anyag gyalogjáróknak való felhasználása ellen annak idején 5 adott be felelősség megnyújtott be a közszállítási szabályzat meg nem tartása miatt, s a miniszter csak azért hagyta jóvá a közgyűlési határozatot, mert a munkálatok egy része már elkészült, de figyelmeztette a miniszter a várost, hogy a jövőben hasonló határozat jóváhagyására már nem számíthat.

Komlóssy Józsefnek meggyőződése, hogy a törvényhatóság most is megsértette a szállítási szabályok rendelkezéseit, azért felelősség a magyar aszfalt részvénytársaság javára. Hogy a szállításoknál és munkáknál, hazai gyártmányok szállítandók, ez kötelező a városra is; a nyersanyagot a vállalkozó a magyar korona területéről köteles beszerezni. A szállítási szabályrendelet 29. §-a szerint a munkák első sorban hazai vállalatnak itélendő oda, nemcsak ha olcsóbbak, de ha az árak egyenlők is.

A Neuchatel angol társaság ajánlata 1909 kor. 35 fillérrel drágább a magyar aszfalténál. Egészben tulajdonképpen 20518 kor. 89 fillérrel drágább az angol társaság ajánlata, de a járdák fentartásánál négyszögmeternként 1 fillérrel olcsóbb, mint a magyar aszfalt társaság ajánlata, végeredményében tehát 1909 korona a különbség, a magyar aszfalt r.-t. javára.

Ha az angol társaság anyaga jobb volna, az angol társaság vagy az ingyenes jótállásra szabna ki hosszabb időt, vagy a díjas fenntartásnál tett volna jóval olcsóbb ajánlatot. De ezt nem tette, s így az angol társaság semmi előnyt nem nyújt.

A magyar aszfalt társaság ajánlata azonban 20.000 koronával olcsóbb, ami tőkésítve 20 évre, mintegy 44.000 koronát tesz ki, a jótállási idő pedig 6 év helyett 10 év, tehát a 4 évi különbség mintegy 16.000 korona. Vég eredményében tehát a magyar aszfalt társaság ajánlata 60.000 koronával előnyösebb a városra.

A város törvényhatósága a szállítási szabályzat intézkedéseit figyelmen kívül hagyta, miért is kéri a minisztert, hogy a közgyűlés határozatát semmisítse meg s újabb határozat hozatására utasítsa a város törvényhatóságát.

Ezek vannak a gazdasági tanácsos felelősségében.

A szakértők kimutatták, hogy az angolok által használt anyagnál a város megtalálja ezt a különbséget, mert a dernai aszfalt, sajnos, de igaz, hogy a szicíliai aszfalt anyag sokkal értékesebb. Ezért kívánta a város főmérnöke is, hogy tekintet nélkül a vállalkozóra, a munkálatot csak az angol rendszer szerint készíttesse s a hengerelt aszfaltot ne fogadja el. Az angol rendszerre pedig a dernai aszfalt, vegyi összetételénél fogva nem alkalmas, de különben a magyar aszfalt társaság is felajánlotta a munkálat elkészítését szicíliai aszfalttal, az angolok által kijelölt árban a szállítási szabályokba utaló pótlójánlatában.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatickekben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 27. D. u. A Biharmegyei négyzet évi közgyűlése.

Április 30. Erkel ünnepély a főgimnáziumban

* **A király állapota.** Bécsi tudósítók jelentik: A király egészségi állapota tegnap minden tekintetben kielégítő volt. A gégehurut csak este lépett föl némileg erősebben, de azért a király résztvett a schönbrunni kastély színházi előadásán és rendes szokásától eltérőleg csak féltkor feküdt le. Arról a tervről, hogy a felség résztvegyen a szombati tavaszi szemlén, dr. Kerzl lebeszélte, egyrészt azért, mert az ilyen parádén nagy por szokott lenni, másrészt azért mert a bizonytalan időjárás miatt nem akarják, hogy a király esetleg az utolsó napon mondja le megjelenését. Ezen a héten a király már nem hagyja el Schönbrunn, de május 2-án a régi program szerint Budapestre érkezik.

* **Elmarad a rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város tanácsa szombaton, április 28-án rendkívüli városi közgyűlést szándékozott tartani és pedig a thermokémiai intézet létesítése és a Rimanóczy szálloda kibővítése tárgyában. A két dolog azonban még nincs teljesen előkészítve s így a rendkívüli közgyűlést nem tartják meg, hanem a két dolgot a rendes májusi közgyűlésen intézik el.

* **Uj magyar nemes.** A hivatalos lap közli, hogy a király Scharicz György vezérkari ezredesnek és törvényes utódainak, különös kegyelemből és kivételesen, a magyar nemességet Rényi elönnel adományozta.

* **Főgazdái látogatás.** Magyar Endre iparoktatási főigazgató látogatásával tisztelte meg tegnap és tegnapelőtt városunk iparoktatási intézetét. Megtekintette a pincér-fodrász iskolát, melynek elméleti előadását és gyakorlati óráját végig hallgatta. Látogatást tett az Orsz. Gyermekvédő Liga Iparostanulók Otthonában is, hol a tapasztalt rend és tisztaság fő-

lött meglepődését nyilvánította, sőt megízlelte a növendékek aszuppi ebédét is. A mai napon is folytatja szemlélését.

* **Előadó-est a városházán.** Szmaszenka Ernő, városi villamos vasuti igazgató április 29-én igen tanulságos és érdekes előadást fog tartani a városháza dísztermében a *Drágán-patak* vizierejének kihasználásáról. Az előadó rá fog mutatni azokra a módosításokra, melyekkel a patak ereje villamos energiává átalakítható s nemcsak Nagyvárad, de egész Biharmegye, esetleg Kolozsvár is villamos árammal ellátható lenne. Az előadás vetített képekkel lesz kísérve.

* **Uj doktor.** Kosza Tibor Jánost, a nagyváradai jogászfisúság szimpatikus és alapos képzettségű tagját a múlt héten szombaton avatták Kolozsváron a jogtudományok doktorává.

* **A berettyószéplaki körorvosi állás.** Berettyószéplakon már egy éve, hogy nincs körorvos. A főszolgabíró háromszor egymásután hirdette meg a pályázatot és senki sem jelentkezett az állás elnyerésére. Végre egy utolsó kísérletre dr. Bézy Elemér pályázott az állásra és egyhangulag meg is választották. Bézynek azonban az előirt egy évi kórházi gyakorlatból 5 hónap hiányzik. A főszolgabíró ennek dacára kéri, hogy a választást erősítse meg a vármegye, mert a kör, melyhez 30 község tartozik, nem maradhat tovább orvos nélkül.

* **Uj hid a Fekete Körösön.** A tamás-hida-micskei útvonalon létesíteni szándékozott új Köröshid helyszíni szemlélését a miniszter április 12-én tüzte ki. A hid terveit azonban erre az időre nem tudták elkészíteni és így nem is lehetett közszemlére kitenni. A minisztert értesítették erről, aki tegnap újabb határidőt tűzött ki és pedig május 20-án délelőtt 9 órára.

* **48-as honvédek özvegyeinek nyugdíja.** A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy özv. Bárány Károlyné Csák Róza 48-as honvéd főhadnagy özvegyének Berettyószéplakon 743 és Kalotai Vincéné szül. Fekete Piroska főhadnagyné részére Poklosteleken 747 korona évi nyugdíjat engedélyezett. A nyugdíjakat május 1-én folyósította a miniszter.

* **A nagylétei segédjegyző fizetése.** Ismeretes, hogy legutóbb az adóügyek intézésére mily nehezen tudott a nagylétei előjáróság segédjegyzőt kapni. Ennek az volt az oka, hogy a segédjegyzőnek mindössze 1000 korona fizetésük van és semmiféle mellékes jövedelmük nincs. A főszolgabíró utasította a képviselőtestületet, hogy a segédjegyzők fizetését megfelelően rendezze. A képviselőtestület erre a rendeletre a segédjegyzőknek évi 200—200 korona lakbért szavazott meg. A képviselőtestület e határozatát tegnap terjesztette be a székhelyi főszolgabíró. A főszolgabíró javasolja, hogy a vármegye változtassa meg a képviselőtestület határozatát és kötelezze a községet, hogy a fizetésjavítást újra tárgyalja és lényeges javításról gondoskodjék, mert 200 korona lakbérrel nincs javítva a segédjegyzők helyzete. Ha lényegesen nem javítják a segédjegyzők fizetését úgy előbb utóbb be fog következni, hogy a község nem fog kapni segédjegyzőt, ami nagy hátrányára lesz az ügyeknek, mint ahogy volt tegnap is, amikor emiatt feljelentést kellett tenni az előjáróság ellen.

* **Konyhakertet a községi szegényeknek.** Csakmón a szegényekháza mögött egy kevés földje van a községnek, melyet 120 koronáért el akarnak adni. A képviselőtestület új irányu határozatát tegnap Péchy József ügyvezetés megfeleltette azzal, hogy ezt a kis földterületet bocsássák át a szegények részére konyhakertnek. A szegények ugyanis

mindössze lisztjáromóságot kapnak a községi. A szegények azon a földterületen elsősorban foglalkoztatnák magukat, másodsorban élelmi cikkeiknek egy részét megtermelnék.

*** Rimanóczy-szálloda kibővítése.** Nagyváradi város tanácsa már többször foglalkozott a Rimanóczy-fürdő, szálloda és kávéház kibővítésének kérdésével. Erre most a legjobb alkalom kínálkozik, mert a város tisztességes áron hozzájuthat a szálloda mellett levő volt Papolczy-házhoz, amely által a Rimanóczy-féle ingatlan ki lehet bővíteni, míg ha a Papolczy-ház más kézbe jut, később hasonlíthatatlanul magasabb összegért vásárolhatja meg a város, a már is jelentkező spekulánsok kezéből. Hogy eddig még dűlőre nem jutott a kérdéses ingatlan megvétele, ez annak tudható be, hogy a városnak nem voltak biztos adatai arra nézve, hogy a kibővítés minő tényleges haszonnal jár a városra. Szűcs Géza városi főszámvevő most a legalaposabb számítások szerint mutatja ki a kibővített fürdő, szálloda és kávéház jövedelmét. A gondnoki számadások szerint a szálloda és fürdő 1910. évi bruttó jövedelme 94402 korona volt, amelyvel szemben a személyzeti és dologi kiadások összege 47429 korona, tehát az 1910. évi tiszta jövedelme a szálloda és fürdőnek 46973 korona. A kibővítés után várható új jövedelem a fürdőből, szállodából és kávéházból 43166 korona, amelyet 37336 korona összes kiadás terhel. Ebben benne van a házvételre, az újraépítésre, berendezésre felveendő kölcsön törlesztése, adó stb. A kibővítésből tehát évenként 5830 korona tiszta haszna lenne a Rimanóczy szegényalapnak. Ez a haszon tehát tiszta pénzbeli előny, mindjárt az első évtől kezdve. De ennél jelentősebb haszon háramlik a városra abból, hogy a mainál jóval nagyobb, tehát a város fejlődésének is megfelelőbb fürdő és szállodánk lenne; továbbá 10 év múlva, amikor a mostani bérlelőkkel a szerződés lejár, hasonlíthatatlanul magasabb bérösszegért értékesítheti a kávéházat a város. De hatványozottan emelkedik az egész ingatlan értéke a jövőben, tekintve, hogy bármiként is alakuljanak a viszonyok, ez az ingatlan minden időkben a város legfrekvenciáltabb helyén lesz. Most már így előkészítve a transzaktió, a szakbizottságok elé kerül s bizonyára a város érdekeinek megfelelő megoldást nyer.

*** Cseh Zsigmond halála.** Egyik régi tisztviselője hunyt el Nagyváradi városának. Cseh Zsigmond nyugalmazott városi árvaszéki ülnök, élete 82. évében hétfőn halt meg vámház-utcai lakásán. Cseh Zsigmond részt vett a szabadságharcban s később ügyvédi gyakorlatot folytatott, míg Nagyváradi város szolgálatába lépett, mint árvaszéki ülnök. Evtizedekig szolgálta a várost s már közel két évtizede nyugalomba vonult. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése ma, április 26-án, szerdán délelőtt 10 órakor lesz a Vámház u.c.a. 117 sz. háztól.

*** A berettyóújfalui végrehajtó bünei.** Egy alkalommal megírtuk, hogy a szeghalmi főszolgabíró panaszt tett az alispánnál a berettyóújfalui előjáróság ellen, mert az egy Riczák József nevű végrehajtót alkalmazott, aki felvette a pénzeket és elsikkasztotta, ami csak úgy történhetett meg, hogy az előjáróság nem ellenőrizte kellőleg a végrehajtót. A főszolgabíró erre vonatkozólag tegnap tette meg jelentését. Eszerint Riczák nem volt a községnek rendszeres alkalmazottja, csupán a jegyzőnek és a bírónak a felfogadott embere Riczák a községben, akit csak lehetett, mindenkit megkárosított. Hivatalos pénzeket, mindenkit megkárosított, úgy hogy a bírónak nagy összegeket kellett érte fizetnie. Riczák pedig mikor már látta, hogy nem tud másképp me-

nekülni, föbe lötte magát és meghalt. Így sem Riczák ellen, sem pedig az előjáróság ellen, nem indíthatta meg a fegyelmi vizsgálót. A károkat azonban a községi bíró, amennyiben érintve volt, meg fogja téríteni.

*** Ongyilkossági kísérlet.** Tegnap délután a mentők telefonon jelentették a rendőrségnek, hogy a Nilgész-telepről egy cselédleányt szállítottak be a biharmegyei közkházba, mert marólugot ivott. A hír egy kicsit túlzott volt, mert Tóth Eszter 15 éves cselédleány, aki Szűcs Ferenc vasuti pályafelügyelőnél szolgált, csak megakart a marólugot inni, de mikor a szájába vette, nem tudta lenyelni. S így csak a száját égette össze. Tóth Eszter sérülése 8 napon belül gyógyul.

*** Patkányok az élesdi főszolgabírói lakban.** Az élesdi főszolgabíró tegnap terjedelmes panaszt tett az alispánnak az élesdi főszolgabírói lak miatt. A panasz szerint a lakás már szinte lakhatatlan. A falak kopottak, az ablakok festetlenek, a kályhák kiégették és e miatt a télen hiába égetett el a főszolgabíró nagymennyiségű fát, mégis dideregtek a hideg miatt. A fürdőszoba viztartálya a padlások szétment, ezt tehát nem lehet használni, ugyisint az épület mellékreszeit sem. Az épület padlását és falait a patkányok keresztül-kasul futták. A kamarában, pincében, vagy padlásokon nem lehet semmitféle gabonát tartani, mert a patkányok mindent megesznek, s emiatt a főszolgabíró kénytelen a gabonaműit idegeneknél helyezni el. A patkányok nemcsak a padlásokon és pincében hatalmasodtak már el, hanem a lakásba is behatoltak és nem lehet tőlük nyugodtan maradni. A patkányok kipusztítására különben a vármegye már kétszer költött, azonban ennek dacára még jobban elszaporodtak. A főszolgabíró már türethetlenné mondja a helyzetet és kijelenti, hogy ha a vármegye nem segít az állapotokon, úgy ő kénytelen lesz kiköltözni az épületből.

*** Felszemes király könyörölj rajtam.** Belfenyérből nagy ákum-bákum betűkből összerótt kérelmet vitt a posta az uralkodónak címezve. A kérvény természetesen nem jutott az uralkodó elé és így legfelsőbb kézjegyzés nélkül érkezett le a belügyminiszterhez, ami azt jelenti, hogy felvilágosítást kér a kabinet iroda. A kérelmet Csák Istvánné készítette saját kezűleg a saját felfogása szerint és arra kéri az uralkodót, hogy az ő egyetlen besorozott fiát mentse fel a katonaság alól. E kérelmet pedig azzal támogatja Csákné, hogy fia nélkül a koldus botra fog jutni, mert ő nyomorék és most is a fia keresi meg a mindennapi kenyerét.

*** Szamum a Katonavárosban.** Olvasóink bizonyára tudják, hogy mi a szamum? Ez egy rettenetes szél, amely a Szabara sivatag homokját a levegőbe emeli s oly erővel viszi, hogy a sivatagon utazók — ha kellő időben nem menekülnek előle — életüket veszítik amiatt, hogy ezen erős szél az éles homokot a torokba és tüdőbe viszi a lélegzettel együtt. A tévák és struccok e rettenetes szél közeledtére fejüket a homokba dugják s így menekülnek meg a biztos haláltól. Nos hát tegnap d. u. 2—5 ig dühöngött Váradon ilyen szamum-féle szél, főképpen a Malom-, Kálmán-, Báthory-, Bástya- és Kolozsvári utcákon. A Kolozsvári utcán még kevesebb veszéllyel járt ez, mert az emberek bedugták a fejüket a — villamosba. De az említett többi utcákon levő emberek hova dugják a fejüket? A nagy porba, avagy a házak mentén folyó zöld színű békapocskolyákba? Nem, ide nem lehet egyikbe sem, mert a városi tanács gondatlansága folytán ezek tele vannak miazmákkal. Nos hát mi megmondjuk, hova dugják a fejüket Szamum nélkül is. Egyszerűen a városatyák járjanak el a közgyűlésekre s ott hangoztassák ezen utcák tisztántartását és pormentesítését. A nem városatyák pedig ne Szamum idején gondolkozzanak afelel, hogy hova dugják a fejüket, hanem városatya

választáskor, amikor is alkalmuk van olyan emberek mellett állást foglalni, akik az ilyen mi-zériák orvoslásáról tudnak gondoskodni.

*** Gyermekeknap Belényesben.** A vármegye minden járásában nagyszabású mozgalmat indítottak maguk a járási főszolgabírák, hogy a gyermekeknap minél nagyobb eredménnyel járjon. A tegnapi nap folyamán a belényesi főszolgabíró jelentette az alispánnak, hogy Belényesben az időjárásra való tekintettel a gyermekeknapot május végén fogják megtartani.

*** Tolvaj cseléd.** Herkner Péterné bejelentette a rendőrségen Galamb Mária nevű cselédje egy ezüst lótej pécsetnyomót, egy női arany lánczűrűt ametiszt kövekkel és egy koral-szemekből készített brosch-tűt ellopott és elszökött. A rendőrség a szökevény cselédet kereseti.

*** Meggyilkolta a mostohaapját.** Budapestről jelentik: Erzsébetfalván tegnapelőtt éjjel Vörösmarty-utca 33. szám alatti saját házukban Szőke Pál 21 éves cipészsegéd baltával agyonütötte mostohaapját, Józsa Mátyás harmincnégy éves napszámost. Józsa még élt, amikor a csendőrök megtalálták, behozták Budapestre, de itten meghalt, mielőtt a kórházba került. A megszökött Szőke tegnap óta Budapestben tartózkodott, a mai éjszakát az Eliteszállodában töltötte, onnan reggel bejött a főkapitányságra és itt Tóth János rendőrkapitánynál, a bűnügyi osztály helyettes vezetőjénél önként jelentkezett. Szerinte apját dulakodás közben ölte meg azzal a baltával, melylyel őt akarta leütni, a csendőrnnyomozás szerint Józst az ágyban, több baltacsapással verték agyon. Telefonon értesítették az erzsébetfalvai csendőrőrt, ahonnan a csendőrök bejöttek és a főkapitányságról Szőket bekisérték Erzsébetfalvára.

*** Felfüggesztett bíró.** Szakadát község bíróját Bács Vaszali a főszolgabíró felfüggesztette állásától, mert állandóan olyan életet folytatott, mely a bírói tekintélylyel nem fér össze. Bács Vaszali többek között túlságosan szerette az alkoholt is. A főszolgabíró határozata ellen Bács tegnap felebbezést adott be, felebbezésében azt hangoztatta a bíró, hogy ő nem folytat botrányos életet sőt ő érdemeket is szerzett a tolvajok üldözése körül.

x Vadászok figyelmébe. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Uj virágüzlet!

Fratrics János

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág-
: : csarnoka: Szent János-utca 1 szám, : :
ahol minden időben frissen
vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

x Nehai főtisztelendő Makutz Ernő
theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-
árusítom. Bankó Artur könyvkereskedő Rákóc-
ut 10.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Etvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallók.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

x Mikor pártoljuk a hazai ipart?

Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna hírét a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulástól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kérjük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Józsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

128

x M. kir. szab. osztály-sorsjáték.

A most véget ért XXVII. sorsjáték sorsjegyei úgy elfogytak, hogy az elárúsítók sok esetben nem elégtették ki vevőiket, amikor azok a sorsjáték folyamán kihuzott sorsjegyeik helyett új sorsjegyet (pótsorsjegyet) óhajtottak, hogy tovább játszassanak. Mint-hogy a most befejezést nyert sorsjáték legnagyobb nyereményét: a 600.000 koronás jutalmat, a 400.000, 200.000 és 100.000 koronás főnyereményeket mind magyarországi (budapesti és vidéki) sorsjegyvétel nyerték, — igen valószínű, hogy a most meginduló XXVIII-ik sorsjáték sorsjegyei is mind már az első osztály huzása előtt elfognak.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

a tavaszi és nyári szöveteim

megérkeztek. Angol és belöldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyisintén az előállításhoz is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgállok.

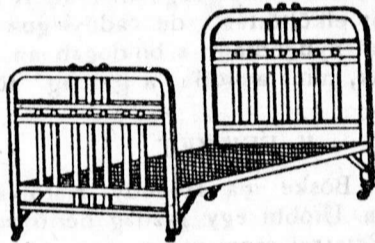
Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én áthelyezi
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi ut 5 sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x **Stern a villamos** a javított dr Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 250 ért árúsítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindenemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron. Bémer-tér. Telefon 556. B

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Szekevényág 3 matraccal 19 korona

Sodronybetűt 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636

SZÍNHÁZ.**Heti műsor:**

Szerda: Millió.
Csütörtök: Nebántsvirág. (Széll Gitta vendégfellépte.)
Péntek: Magdolna.
Szombat: Babuska. (Horváth Mici fellépte.)
Vasárnap d. u.: Boszorkányvár, este: Luxemburg grófja, (Széll Gitta vendégfellépte.)

Széll Gitta bemutatkozója. Csütörtök este a Nebántsvirág reprize valószínűleg igen kedves és kelemes emlékeket fog hagyni a közönség lelkében. A bájos operett címszerepében mutatkozik be az úde, kis primadonna-növendék, Széll Gitta, aki a Farkas-féle kolozsvári zenekonzervatóriumnak kitűnően végzett tanítványa. Előkelő és népszerű rokoni nexusok fűzik ezt a bájos kis színésznőt a nagyváradai közönséghez, amely bizonyára örömmel tapsol majd neki.

Ut-nam . . . A világhírő Bernstein-darab nagyváradai bemutatója rohamosan közeledik, nap-nap után folynak belőle a próbák. Mint minden Bernstein-mű, ez is mintája a színi hatások zseniális, ötletes és művészi felhasználásának. A francia vidéki színpadok és a többi európai sikerek mind mind ékesszólóan bebizonyították, hogy még mindig Bernstein a nagy-közönség nivójának a legkedveltebb, meg nem közelíthető francia drámaírója, valóságos zsong-

lörje a könnyeknek meg a nevetésnek. Az Apres moi egyike lesz a szezon legforróbb premierjének, mert a nagyváradai színházlátogató közönségnek eddig is Bernstein volt a kedvenc drámaírója.

Horváth Mici a Babuskában. Szombat este várják a színházi kulisszák beavatottai a tavasz szenzációját. Egy csengőhang, temperamentumos, föltűnően szép színpadi megjelenésű urileány lép a színpadra, hogy a meglepett közönségtől learassa nem a kezdőnek szánt biztatást, hanem egy hirtelen föltűnt új primadonnának kijáró, önkéntelen lelkes elismerést. Horváth Mici föllépése csak magát a nagy társaságot és a közönséget fogja meglepni, a színházak már néhány hete tudják és figyelik a nem közönséges talentumu kis művésznőt a próbák alatt. A dallamos, úde Fall muzsika ideálisan megfelelő keret lesz a primadonna avatására.

TÁVIRATOK.**A pápa beteg.**

Róma, apr. 25.

A Vatikán környékén riasztó hírek keringenek a pápáról. Azt beszélik, hogy a köszvény és az agg kor nagyon elővette a szentatyát Faradt, gyöngye, de Pettacci nem bírja rávenni, hogy kimelje magát.

A külügyminiszter üdülése.

Abbázia, április 25.

Aehrenthal gróf egészsége egészen helyreállott és ideges baja egészen megszűnt. A gróf naponkint hosszabb kirándulásokat tesz. A külügyminiszter május 15-ig marad itt.

Sztrájk a kolozsvári dohánygyárban.

Kolozsvár, április 25

(Saj. tud.) Az állami dohánygyárban 1150 munkás sztrájkba lépett. A munkások béremelést kérnek. Az igazgató a sztrájkolókat a munkafolytatására szólította fel azzal az indokolással, hogy kérelmük elintézés alatt áll. A munkások nem állottak munkába. M. Haracsek miniszteri tanácsos ideérkezett és a gyárat rendőrileg bezárta.

Magyar hangverseny Bécsben.

Róma, április 25.

A Turul magyar férfi dalosegyesület tegnap este a Corea teremben hangversenyt adott. A dalosok éneke annyira tetszett, hogy három számukat meg kellett ismételni. Sztojanovics karmesternek a hangverseny után sokan gratuláltak.

Öngyilkosság a fogházban.

Makó, apr. 25.

(Saját tud.) Bis János, aki tudvalevőleg Vass Viktoria kedvesét megölte, önmaga ellen fordította a fegyvert, azonban nem tudta kivégezni magát, mire a kutba ugrott. Ez a kísérlete sem sikerült. A gyilkos azután önként jelentkezett a bíróságnál, ahol letartóztatták és elzárták. Ma délután a fogházban ingét darabokra hasogatva, kötelelet készített, felakasztotta magát és meghalt.

A spanyol király üdvözlése.

Madrid, április 25.

Alfonz király ma a Mazambankali táborban drótnélküli katonai táviróállomást nyitott meg és Ferenc József császárt és királyt, meg Vilmos német császári drótnélküli távirat útján üdvözölte.

Levegőbe röpitett török csapat.

Konstantinápoly, apr. 25.

Magánjelentések szerint két török zászlóalj egy aláaknázott szorosba került s a fölkelők az egész csapatot dinamittal a levegőbe robbantották.

Az albán fölkelés.

Üszküb, apr. 25.

(Saját tudósítónktól.) Boletinac albán vezér visszament a hegyek közé a maliszorokhoz, mert az új-törökök nem fogadták el feltételeit. Vele van ötszáz albán fölkelő. A török kormány husz zászlóaljat mozgósít, amelyet Gyokován, Ipeken és Prizrendben koncentrálnak. További tíz zászlóalj Dibren át Felső-Albániába megy. A kormány reméli, hogy ezzel egészen el tudja nyomni a fölkelést.

NYILTTÉR.**BÚTOR**

átköltözés miatt,

olesó

gyári árban

REISZ bútorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.**Uj férfi szabó üzlet!**

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába**, (Körös oldal) **áttelelyeztem**. Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszú ajándékaimat személyesen a legújabb divatkelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévay palota. Körös-oldal.

Telefon: 951. 219

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irtá SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

Folytatás. (2.)

Ladányi Vera — Péter idősebb leánya — előkelő gazdag ember felesége lett, mi sors vár az ő kis gyermekükre — gondolták elszoruló szívvel, aki vagyonnal nem rendelkezhetik, csupán a falubeli háznak a felerésze képezi örökségét, mi egykor szüleiről rámaradhat. Géza sokkal becsületesebb ember volt, mintsemhogy bátyjának nem a leglelkismeretesebb gazdatisztje legyen s így jövedelmüket az utolsó fillerig elköltötték, nem volt soha semmi megtakarított pénzük sem. A leányka mellett francia kisasszonyt tartottak, nagyon szépen öltöztették s mindent elkövettek, hogy a gyermek ne érezze a vagyon hiányát, amitől ő olyan kegyetlenül megfosztott.

Az áldott jó szívű, de könnyelmű t r mészettű apa mindig csak a jelennek élve, a jövővel egyáltalában nem törődött s semmit sem tudott kedvencétől elvonni. Az anya az tehetetlen eszköz volt a szeretett férj kezében, az ő higgadt okossága semmivé olvadt, férje ékes szólása s rábeszélő képessége mellett. A szép fizetést tehát elköltötték, de adósságuk nem volt s sokkal nyugodtabb s boldogabban folyt így az életük, mint amidő a gazdag földesurak voltak.

II. FEJEZET.

Ladányi Böske ma Hollódy Károlyékhoz volt meghíva. Utóbbi egy gazdag bérő volt, ki a Ladányi Péterrel szomszédos nagy birtokot bérletre. Hollódynek két gyermeke, egy fia és egy leánya volt. Margit, a leányka ma töltötte be tizedik életévét s ennek megünneplésére szülei engedelmével meghívta a szomszéd birtokosok gyermekeit. Ladányi Gézát senki sem tekintette gazdatisztnek, mindenki szánalommal volt a rokonzenves ember szomorú sorsa iránt s így a hajdani földesur vagyona elvesztése után is szoros barátságban élt a környék összes földbirtokosaival. Ladányi Erzsike tehát szüleivel átkocsizott ma barátnőjéhez Hollódy Margitkához.

Nem is tudod Böske, hogy tegnap a déli vonattal vendégeink érkeztek. A budapesti Nagybátyám jött le a fiával, ki most két hónapig vendégünk lesz, Nagy fiu ám Bandi, tizenöt éves, hatodik gimnazista! Pistát az öcsémemet, ősszel aztán ha Bandiért jönnek, magukkal viszik Andor bácsiék, s ott fog járni Pesten a gimnáziumba. Ugy-e jó. Te is örülsz Böske? Bandi nagyon kedves szép fiu, s nagyon jól táncol és tornázik is. Aki ezen szavakat gyors egymásutánban elhadarta Böske érkezésekor, ez a háziur leánya, Hollódy Margit volt. Szép barna kis leány, piros arcú eleven kedves gyermek. Három évvel volt idősebb Böskénél azonban legalább is hat esztendő különbség látszott a vaskos Margit, s a örökny vékony kis Erzsike között, kit családi s ismerős körben leginkább Böskének szólítottak.

Böskét nem nevezhetjük szép gyermeknek; holló tükete rövidre nyírt haja csintalan pajkos viselkedése egy leány ruhába öltöztetett fiu benyomását keltette. Arcán semmi különös, a mit szépek vagy csunyanak nevezhetünk nem volt, mindazon által sokat ígért e linom arcocská.

— Es tudod Böske — folytatta a bőbeszédű Margit — hallottam amint apuskám tegnap este, mikor azt hitte, hogy alszom, anyukámnak ezeket mondotta: — de Margitom, ez a Bandi gyerek nagyon tetszik nekem, mire a kis leányunk felnő akkorára ő is házasságra való lesz! A őbit nem értem Böske, de annyit tudok, hogy anyuskáék azt tervezik, hogy Bandi es én terj és feleség leszünk.

— Akkor te is férjhez fogsz menni, fehér ruhában, koszorúval a fejeden, mint Ladányi Vera? — kérde Böske, ki Margitnál ugy korban, mint szellemileg is még meglehetősen hátramaradott volt, s nem valami nagyon törődött a leányka közleményeivel.

Margit fölényesen kacagott a balga gyermek beszédén, de hirtelen abbahagyta a nevetését, mert valaki hátulról váratlanul befogta mindkét szemét.

— Te vagy az Pista, igazán rossz fiu vagy, ugy megijesztettél.

De ezuttal nem Pista pajkoskodott nővérel, hanem a sokat emlegetett Bandi volt az, ki unokahugát megrétálta most.

— Te vagy az, te huncut, — mondá kacagva, s azzal túlerett komolysággal fordult kis barátnőjéhez.

— Kedves Erzsikém, bemutatom neked unokafivérem, Maglody Andrást.

Maglody András pedig minden bevezetés nélkül felkapta az ifju hölgyet, kinek unokanővére bemutatta volt, magasan a levegőbe tartotta, s cuppens csókot nyomott annak roppogós, a nap hevéből megbarnult arcocskájára. Bandi ezen eredeti bemutatkozása olyannyira megnyerte Böske tetszését, hogy ez már az első pillanatban szoros barátságot kötött, a jókedvű nagy fiuval, kinek izmos karjaiba ő ugy nézett ki, mint egy jáfékababa.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Cserebogarak irtása. Miután a cserebogarak tulságosan elszaporodtak, a rendőrség felhívja a közönség figyelmét azok irtására. A magyar kir. állami rovarügyi állomás átirata szerint a cserebogarak irtása aként végzendő, hogy a megjelenő cserebogarak napról-napra hajnali órákban a fákról lerázandók és forró vízzel megölelendők. Az így gyűjtött cserebogár mésszel, meszes anyaggal keverve trágyának vagy tisztán megszáritva és szárazon eltartva még télen is baromfi-eleségnek használható fel. Sertéssel a cserebogarat nem szabad etetni, mert e bogárban egy veszedelmes béléféreg alakja él, mely a sertés gyomrába kerülve, legtöbbször annak elhullását okozhatja. Ha a közönségnek az irtás mikéntjére még bővebb utmutatás szükséges, azt a rovarügyi állomás Budapesten mindenkinek díjmentesen megadja.

Gabona üzlet.**Borgida Béla és Társa jelentése:**

Budapesten

A gabona-tőzsdén hetek óta uralkodó őrült állapotok és határozatlanságok még mindig nem szűntek meg.

Tegnap kezdetben szilárdan indult az üzlet, később ellanyhult és a zárlatnál ismét megszilárdult az irányzat. Készáru végeredményben 10-el magasabb volt.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza	—	—	—	—	12.85
Májusi buza	—	—	—	—	12.43
Októberi buza	—	—	—	—	11.48
Áprilisi rozs	—	—	—	—	9.90
Októberi rozs	—	—	—	—	9.16
Áprilisi zab	—	—	—	—	9.54
Májusi zab	—	—	—	—	7.90
Októberi zab	—	—	—	—	6.18
Májusi tengeri	—	—	—	—	6.42
Juliusi tengeri	—	—	—	—	6.55
Augusztusi repce	—	—	—	—	13.90

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	820.50
Osztrák hitelrészvény	— —	650.—
Jelzálogbank	— —	481.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	566.50
Osztrák államvasút részvény	— —	762.—
Közüti vasút	— —	751.—
Rimamurányi vasmű	— —	689.—
Városi vasút	— —	398.—
Beocsini cement	— —	843.—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	728.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

NIGRIN

(Fernelendt)

a legjobb cipőkrém

Mindentí kapható!

A bécsi vadászati kiállításon

arany éremmel kitüntetve

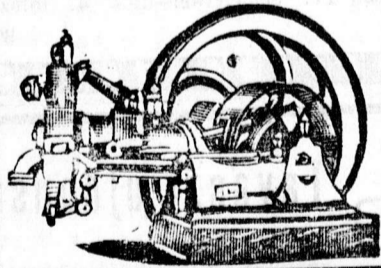
Magánvizsgára

sikerrel előkészít nyug. főgimn. tanár. Már eddig is több ízben vizsgáztatott kitűnő sikerrel :

Lakása: Bethlen-utca 1. sz.

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben legjobb gyártmányu benzinnyersolaj-, gáz- és petróleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szívó gázmotorokat.

!! Meglepő újdonság !!

EGYETEMES GENERATORUNKKAL

a tényleges löerő óránként csak körülbelül 1 fillérbe kerül.

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12-91.

Legmesszebbmenő jótállás.

Kedvező fizetési feltételek

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

7892 - 1911. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Tokai János és Pálhegyi Mózes által felállítani szándékolt téglagyári telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi április hó 29-ik napjának délelőtti 11 órájára a Nagyvárad-város határában levő »Csere« dűlőben fekvő s a nagyváradi 3693. sz. betétben 7635., 7636., 7637. és a nagyváradi 4325. számú betétben 7638. hrszámok alatt a felvett ingatlanokra helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1911. április 10.

Gerő,

r.-főkapitány.

309

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona

— 60 fillérről kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

MEGELŐZÖTT MOSKOVITS ANATOMIAI CIPŐGYÁR

NAGYVÁRAD

KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ. BEMER-TÉR, (BAZAR-ÉPÜLET.)

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

161

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképek és z-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön céllra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 évtől 12 évtől minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, évlámpák kezelését, hozzávaló szénpalcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb áron mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Az Illatszerek mai favoritjai!

A Rose de France! Fleur de Liere! és Sás-Liliom

1 csepp hetekig tartja az illatot.

Egyedüli főraktár Magyarország részére

„AZ ILLATSZER KIRÁLY”-nál

Rákóczi-ut 5. sz.
Veiszlovits-ház.

305

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

8334—1911. szám.

Felhívás

az összes teherszállító kocsi tulajdonosokhoz.

Tapasztaltam, hogy a teher szállító kocsik anyyira rozoga állapotban vannak, hogy a forgalom biztonságát és a járóbelők testi épségét veszélyeztetik továbbá pedig oly lecsigázott és gyenge lovakkal, valamint összetoldott és tákolt szerszámokkal fuvaroznak, amelyek a városi szabályrendelet értelmében tiltva vannak, ennél fogva ezen tarthatatlan állapot megszüntetése céljából a f. évi május 7. és 14. napjára és pedig mindkét napon reggel 8 órától kezdődőleg a lóvásártéren kocsik, ló és szerszám szemléltartok.

A f. évi május hó 7-én tartandó szemlén az

Olaszi, Velence, Váralja és Csillagváros, május 14-én tartandó szemlén pedig Újváros, Külváros városrészek teher-fuvarozói kötelesek megjelenni.

Ugyancsak a május 14-iki szemlén tartoznak a személyszállító társas kocsikat (omnibusz) bemutatni a tulajdonosok.

Felhívom az érdekelt teher-fuvarozó kocsik tulajdonosait, hogy a jelzett napokon tartandó szemlén az említett sorrendben kifogástalan karban lévő lovaikkal, jó állapotban lévő kocsikkal és annál is inkább jelenjenek meg, mert azoktól, kik a szemléről elmaradnak, vagy kik lovai, kocsijai és szerszámjai kifogás alá fognak esni, a teherszállítási engedély el fog vonatni.

Nagyvárad, 1911. évi április hó 1.

308

Gerő,
r.-főkapitány.

Óvakodjunk a molyoktól!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra berendezett molykár ellen védő, biztosító és raktározó intézetemre. Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármely értékes ruhákat, szőrme árukat. Férfi- és női városi bundák, uri bundák, szőnyegek, függönyök, gallérok, karmantyukat stb. saját műhelyemben kijavítva, tisztán hiba nélkül szolgáltatva vissza. Kívánatra azokért házhoz küldök, az tüzet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becces pártfogását kérve maradtam

Kiváló tisztelettel: 248

DÓZSA JÁNOS,

szücsmester
Nagyvárad Sas-passage.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Irodahelyiséget és nagy raktárt (30—40 waggonra) keresek

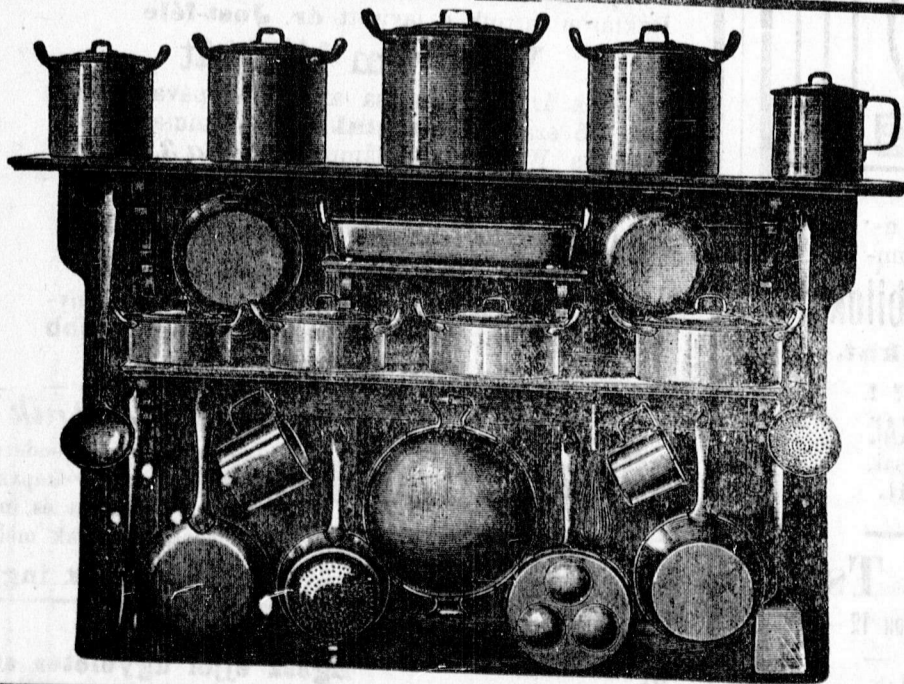
az állomáshoz közel, lehetőleg az őszi hónapig, több évi szerződéssel. Közvetítők kizárva. Helyszíni rajz és béránlattal ellátott értesítéseket »Jó fizető 683.« jellegére Blockner hirdető irodája, Budapest, IV. Semmelweis-utca 4. intézendő.

302

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
alumíniumból.

Tavaszi újdonságok

Vasbutorok u. m.:
szekrényágy
3 matraccal

K 19.50.

Gyermekágyak

K 26-tól.